

Sygn. akt III KK 224/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Dołhy

SSN Józef Szewczyk

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **M. C.**

skazanego z art. 289 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2016 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, na korzyść
skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 26 lutego 2013 r., sygn. akt II Ka
.../13, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 22
listopada 2012 r., sygn. akt II K .../12

**uchyla wyrok Sądu Okręgowego oraz utrzymany nim w
mocy wyrok Sądu Rejonowego i sprawę przekazuje Sądowi I
instancji do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

M. C. został oskarżony o to, że: *w dniu 7 sierpnia 2012 r. na trasie K1, w rejonie baru S., używając przemocy w postaci odepchnięcia oraz uderzenia pięścią w twarz D. M. dokonał zaboru w celu krótkotrwałego użycia pojazdu m-ki SEAT wartości 4000 zł, czym działał na szkodę wymienionego, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa określonych art. 64 § 1 k.k.*

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 r., oskarżonego M. C. uznał winnym zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu, z tym ustaleniem, że przestępstwa tego oskarżony dopuścił się przed upływem 5 lat odbycia w okresach od 2.10.2008 r. do 03.10.2008 r., od 29.10.2009 r. do 11.01.2010 r., od 26.01.2011 r. do 16.12.2011 r. kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego z dnia 05.11.2010 r. w sprawie II K .../10 za przestępstwa podobne z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. a wartość samochodu wynosiła 2.550 złotych, tj. występku z art. 289 § 1 i § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 289 § 3 k.k. po zastosowaniu art. 64 § 2 k.k. wymierzono mu karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem tym rozstrzygnięto także w przedmiocie kosztów adwokackich oraz wydatków i opłat.

Na skutek apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonego od tego orzeczenia, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 26 lutego 2013 r., sygn. akt II Ka .../13, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania wszechstronnej kontroli odwoławczej wskutek czego doszło do rażąco niesprawiedliwego utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji, którym niezasadnie przypisano skazanemu popełnienie czynu w warunkach recydywy specjalnej wielokrotnej z art. 64 § 2 k.k.

Skarżący w konkluzji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się zasadna i to w stopniu oczywistym, co skutkowało możliwością rozpoznania jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Bezspornie w toku procedowania przez Sąd odwoławczy doszło do naruszenia wskazanych w skardze norm procesowych, wywierających istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia (art. 523 § 1 k.p.k.). Sąd II instancji nie wywiązał się w sposób zadawalający z dokonanej kontroli instancyjnej, albowiem ograniczył się tylko do weryfikacji zgłoszonych w apelacji zarzutów, zupełnie nie bacząc, iż do wyjścia poza ramy zaskarżenia zobligowany był treścią art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. Zignorowanie tego nakazu doprowadziło do zaakceptowania orzeczenia Sądu Rejonowego wydanego z obrazą art. 64 § 2 k.p.k. Wadliwe przypisanie multirecydywy bez wątplenia stanowi rażące naruszenie prawa materialnego i co do zasady ma oczywiście istotny wpływ na treść wyroku, ale także prowadzi do uznania, że orzeczenie takie cechuje się rażącą niesprawiedliwością w rozumieniu art. 440 k.p.k. Skoro rzecz jasna, tego problemu nie zauważyły strony, które wywiodły apelację od wyroku Sądu I instancji, to też nie zwalniało to Sądu Okręgowego z konieczności działania z urzędu w oparciu o przepis art. 440 k.p.k. poza zarzutami i granicami zaskarżenia.

Zauważyć należy, iż M. C. w przedmiotowym postępowaniu został oskarżony o popełnienie czynu z art. 289 § 1 i § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. Sąd Rejonowy uznał go za winnego zarzucanego czynu z tym że przyjął, iż przestępstwa tego dopuścił się on przed upływem 5 lat od odbycia w okresach od 2.10.2008 r. do 3.10.2008 r., od 29.10.2009 r. do 11.01.2010 r., od 26.01.2011 r. do 16.12.2011 r. kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K .../10 za przestępstwa podobne z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i skazał na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1996 r., I KZP 3/96 wyrażono pogląd zgodnie, z którym użyte w art. 60 § 2 k.k. (obecny art. 64 § 2 k.k.)

określenie „ponownie” oznacza, że dla przyjęcia powrotu sprawcy do przestępstwa – popełnionego w warunkach określonych w tym przepisie – konieczne jest uprzednie skazanie sprawcy z zastosowaniem art. 60 § 1 k.k. (obecny art. 64 § 1 k.k.), ale nie za jakiegokolwiek przestępstwo umyślne, lecz albo takie samo przestępstwo, jak aktualnie zarzucane (tożsamość jednostkowa), albo za przestępstwo należące do tej samej grupy przestępstw, które zostały wymienione w art. 60 § 2 k.k. (tożsamość rodzajowa) – OSNKW 1996/5-6. Stanowisko to Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie podziela i aprobuje.

W świetle art. 64 § 2 k.k. przyjęcie multirecydywy jest możliwe, gdy sprawca już poprzednio skazany w warunkach recydywy podstawowej (art. 64 § 1 k.k.) odbył łącznie co najmniej rok kary pozbawienia wolności i w ciągu 5 lat po odbyciu w całości lub części kary sprawca popełnia *ponownie* umyślne przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu, przestępstwo zgwałcenia, rozboju, kradzieży z włamaniem lub inne przestępstwo przeciwko mieniu popełnione z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia. Katalog przestępstw, które skutkują zastosowaniem multirecydywy ma charakter zamknięty, co oznacza, że obejmuje tylko i wyłącznie czyny enumeratywnie wymienione w art. 64 § 2 k.k. Zgodnie z tym wyszczególnieniem zastosowanie recydywy wielokrotnej będzie możliwe w sytuacji, gdy kolejne, co najmniej trzecie popełnione przez sprawcę przestępstwo jest jednym z tych, które zostały wymienione w art. 64 § 2 k.k., należy do kategorii czynów przeciwko życiu, zdrowiu, przestępstwem zgwałcenia, rozboju, kradzieży z włamaniem lub innym *przestępstwem przeciwko mieniu popełnionym z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia*. Tymczasem, jak słusznie zauważono w kasacji, powyższe przesłanki nie zostały łącznie spełnione w rozpoznawanym judykacie.

Toteż pomimo, iż oskarżony M. C. ponownie popełnił przestępstwo skierowane przeciwko mieniu (art. 289 § 1 i § 3 k.k.) spełniając tym samym wymóg art. 64 § 2 k.k. - z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia, to jednak czyn za który został prawomocnie skazany w sprawie o sygn. akt II K .../10 w warunkach recydywy podstawowej (art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.) nie mieści się w zamkniętym katalogu art. 64 § 2 k.k. Zarówno czyn z art. 286 § 1 k.k. jak i art. 297 § 1 k.k. pomimo, że są przestępstwami skierowanymi przeciwko temu samemu dobru co czyn z art. 289 §

1 i § 3 k.k., jakim jest mienie, zostały przez ustawodawcę umieszczone w Rozdziale XXXV Kodeksu karnego – Przestępstwa przeciwko mieniu, to jednak nie są czynami tego samego rodzaju. Brak im bowiem wymaganego art. 64 § 2 k.k. „pomostu” w postaci użycia przemocy lub groźby jej użycia. Bez znaczenia w tym momencie pozostają pozytywnie ocenione pozostałe przesłanki warunkujące multirecydycję.

Wadliwe i bezpodstawne zastosowanie multirecydycy zawsze pociąga dla skazanego zdecydowanie niekorzystne skutki, dlatego eliminacja orzeczeń obarczonych tymi błędami jest bezwzględnie konieczna.

Dostrzec także wypada, iż przedmiotowe postępowanie zakończyło się w związku z dobrowolnym poddaniem się oskarżonego odpowiedzialności karnej (art. 387 § 1 i 2 k.k.). W zaistniałej sytuacji procesowej niewątpliwie doszło także do naruszenia przepisów rządzących postępowaniem konsensualnym skoro doszło do akceptacji porozumienia obarczonego w rzeczy samej uchybieniem w zakresie prawa karnego materialnego.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy uwzględni wskazane powyżej uwagi, pogłębi wiedzę o zagadnienie multirecydycy i w oparciu o poczynione w ten sposób ustalenia wyda wolne od wad prawnych rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe orzeczono, jak w sentencji wyroku.

kc